

99

Colecția POVESTIRI ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE

A. DNEPROV

CRABII MIȘUNĂ PE INSULĂ

EDITATĂ DE REVISTA
ȘTIINȚĂ și TEHNICĂ

CRABII MIŞUNĂ PE INSULĂ

de A. DNEPROV

★

ÎN LUPTĂ CU TIMPUL

de V. JURAVLIOVA

Colecţia „Povestiri ştiinţifico-fantastice"
99

Dragi cititori,

Vă rugăm să ne scrieți impresiile și observațiile dv. critice cu privire la acest roman și la prezentarea lui grafică.

Adresa noastră este: Colecția „Povestiri științifico-fantastice" a revistei „Știință și tehnică". Casa Scînteii, Piața Scînteii nr. 1, raionul I. V. Stalin, București.

MANUSCRISELE NEPUBLICATE
NU SE ÎNAPOIAZĂ

★

MANUSCRISELE NEDACTILOGRAFIATE
NU SE IAU ÎN CONSIDERAȚIE

Coperta-desen: D. IONESCU

CRABII MIŞUNĂ PE INSULĂ

1

— Hei, fiţi mai cu băgare de seamă! strigă Cookling marinarilor care stăteau în apă pînă la brîu şi descărcau din şalupă o ladă de lemn

Era ultima dintre cele zece lăzi aduse pe insulă de inginer.

— Vai, ce căldură. Parc-am fi într-un cuptor, zise Cookling ştergîndu-şi cu batista gîtul roşu şi gras. Îşi scoase apoi cămaşa udă de transpiraţie, o aruncă pe nisip şi-mi spuse:

— Dezbracă-te, Batt, fără nici o sfială. Aici nu există civilizaţie, n-are cine să te vadă.

Am privit cu tristeţe spre goeleta cu pînze, care se legăna alene pe valuri, la vreo doi kilometri de ţărm. Se va întoarce să ne ia abia după douăzeci de zile.

— Dracu ne-a pus să venim cu maşinile dumitale în acest iad! ? îi spusei lui Cookling dezbrăcîndu-mă. Pe o aşa căldură o să vi se topească pînă mîine toată slăninuţa de sub piele.

— Nu-ţi fie teamă de mine. De soare o să avem mare nevoie. De altfel, priveşte! Este exact ora 12. Soarele stă chiar deasupra capetelor noastre.

— La ecuator se întîmplă totdeauna aşa. O spun doar toate cărţile de geografie, am mormăit privind spre goeleta „Porumbiţa."

Întorşi de la treabă, marinarii se opriră lîngă inginer fără să spună o vorbă. Acesta băgă mîna în buzunarul pantalonilor şi scoase tacticos un pachet de bani.

— Vă ajunge? întrebă el întinzîndu-le cîteva bancnote. Unul dintre marinari dădu afirmativ din cap.

— În cazul acesta sînteţi liberi. Puteţi să vă întoarceţi pe vas. Amintiţi-i numai căpitanului Hayll că-l aşteptăm peste douăzeci de zile.

— Să ne apucăm de treabă, Batt. Ard de nerăbdare, îmi spuse Cookling.

L-am privit drept în ochi:

— Să vă spun sincer, nici nu ştiu pentru ce am venit aici. Înţeleg că poate acolo, la amiralitate, nu puteaţi să-mi spuneţi totul. dar aici nu văd de ce mai păstraţi misterul.

Cookling făcu o mutră acră, iar ochii îi fugiră pe ţărmul nisipos.

— Bineînțeles că n-am de gînd să păstrez secretul. Îți spuneam și acolo despre ce este vorba, dacă aveam timp...

Îmi dădeam seama că mă minţea, dar nu i-am spus nimic. Cookling stătea încruntat și își freca cu palma gîtul roșu aprins. Îi cunoșteam apucăturile și știam că face totdeauna așa cînd are de gînd să tragă o minciună.

— Este vorba de o simplă experiență, Batt, o experiență amuzantă pentru verificarea teoriei lui, cum îi spune..., ezită Cookling și mă privi iscoditor în ochi.

— Teoriei cui ?

— A savantului acela englez... Cum de mi-a ieșit din cap numele ?! Stai, stai că mi-am adus aminte. A lui Charles Darwin...

M-am apropiat de Cookling, am pus mîna pe umărul său gol și i-am zis:

— Vreau să vă întreb : mă luați drept un idiot, fără nici un pic de minte ? Credeți că nu știu cine a fost Charles Darwin ? Terminați-o cu minciunile și spuneți-mi clar pentru ce am debarcat pe această fîșie de nisip, pierdută în mijlocul oceanului. Și vă rog să nu-mi mai pomeniți de Darwin.

Cookling începu să rîdă cu hohote. În gura deschisă i-am zărit o mulțime de dinți artificiali. El făcu cîțiva pași înapoi și-mi spuse:

— Cu toate acestea, ești un prost, Batt. Tocmai pe Darwin îl vom verifica aici.

— De aceea ați adus pe insulă zece lăzi cu fier ? întrebai apropiindu-mă din nou de Cookling. Ura împotriva acestui grăsun, cu pielea lucioasă, începu să clocotească în mine.

— Da, îmi răspunse el, și zîmbetul îi dispăru de pe față. Iar în ceea ce privește îndatoririle pe care le ai, află că în primul rînd va trebui să deschizi lada nr. 1 și să scoți din ea cortul, apa, conservele și sculele necesare pentru deschiderea celorlalte lăzi.

Cookling începu să-mi vorbească cu tonul pe care-l mai auzisem la el, pe poligon, cînd l-am fost prezentat. Atunci amîndoi purtam uniformă militară.

— Bine, am mormăit eu printre dinți și m-am apropiat de lada care purta nr. 1.

Peste două ore, cortul era instalat chiar pe țărm. Am băgat în el lopata, ranga de fier, ciocanul, cîteva șurubelnițe, o daltă și alte scule de lăcătușărie. Tot aici am aranjat aproape o sută de cutii cu diferite conserve și containere cu apă potabilă.

Cu toate că Cookling îmi era șef, totuși muncea și el din răsputeri. Vedeam că arde de nerăbdare să-și înceapă experiența. Ocupați cu lucrul, nici n-am observat cum „Porumbița“ și-a ridicat ancora și a dispărut la orizont.

După cină ne-am apucat să desfacem lada nr. 2. În ea era un cărucior obișnuit cu două roți, ca acelea folosite pe peroanele gărilor pentru transportul bagajelor. M-am apropiat de a treia ladă, dar Cookling m-a oprit:

— Să studiem mai întîi harta. Va trebui să ducem încărcătura celorlalte lăzi în diferite colțuri ale insulei.

L-am privit surprins:

— Așa cere experiența, a adăugat el.

Insula era rotundă și semăna cu o farfurie răsturnată. Avea un mic golfuleț în partea de nord, chiar acolo unde am debarcat. După

fîşia de nisip din apropierea țărmului începea un mic platou, pe care creşteau nişte tufe pipernicite, arse de razele fierbinți ale soarelui.

Diametrul Insulei nu depăşea trei kilometri.

Pe hartă erau însemnate cu creionul roşu citeva puncte : unul pe țărmul nisipos, iar altele in interiorul insulei.

— Materialele pe care le vom scoate acum din lăzi va trebui să le ducem în aceste puncte, îmi zise Cookling.

— Sint aparate de măsurat ?

— Nu, îmi răspunse inginerul şi începu să chicotească. Avea un obicei nesuferit de a chicoti cînd ştia un lucru de care altcineva nu avea cunoştință.

A treia ladă a fost grozav de grea. Credeam că înăuntru trebuie să fie un strung uriaş. Cînd am desfăcut-o însă am rămas uimit. In ladă erau plăci şi bare metalice de diferite forme şi mărimi.

— S-ar părea că avem de gind să ne jucăm ca nişte copii cu aceste figuri geometrice, îi zisei lui Cookling scoțind din ladă bucăți de metal rotunde, cubice, pătrate şi ovale.

— N-aş crede, răspunse el şi începu să desfacă o altă ladă.

In lada nr. 4 şi în toate celelalte, inclusiv cea care purta nr. 9, am găsit numai țagle metalice. Acestea erau de trei culori : cenuşii, roşii şi argintii. Fără prea multă greutate, am stabilit că sînt de fier, cupru şi zinc.

Cînd am încercat să despachetez ultima ladă, a zecea, Cookling mi-a spus :

— De aceasta ne vom apuca după ce vom duce țaglele în diferite puncte ale insulei.

In următoarele trei zile am transportat metalul cu cărucioruI. Țaglele le lăsam în grămezi mici, unele la suprafață, altele le îngropam după indicația inginerului. In unele grămezi erau țagle de diferite metale, iar în altele numai dintr-un singur metal.

După ce-am terminat această treabă am venit spre cort şi ne-am apropiat de lada nr. 10.

— S-o despachetăm, dar cu multă atenție, îmi zise Cookling.

A zecea ladă era mai uşoară decit celelalte şi ceva mai mică. Am găsit in ea rumeguş bine presat în jurul unui pachet înfăşurat în pislă şi hirtie ceruită. Cînd am desfăcut pachetul, surpriza mi-a fost şi mai mare.

La prima vedere, obiectul din pachet părea să fie o jucărie mare pentru copii, o jucărie metalică ce semăna cu un crab. Dar acesta nu era un crab obişnuit. In afară de şase picioare mari, el mai avea în față două picioruşe-tentacule subțiri, ale căror capete erau ascunse într-o glugă ce semăna cu gura semideschisă a unei jivine foarte urîte. Pe spate, crabul avea o adîncitură în care strălucea o mică oglindă parabolică, din metal lustruit, cu un cristal roşu in centru.

Spre deosebire de un crab-jucărie, acesta avea patru ochi — doi în față şi doi în spate.

Am stat şi am privit mult timp la această ciudățenie.

— Iți place ? mă întrebă Cookling după o lungă tăcere.

Am dat din umeri şi am zis :

— Imi face impresia că am venit aici într-adevăr ca să ne amuzăm cu tot soiul de jucării pentru copii.

— Ceea ce ai in față este o jucărie foarte periculoasă, zise Cookling cu un zimbet plin de mulțumire. Ai să vezi îndată. Scoate-l, te rog, din ladă şi pune-l pe nisip.

Crabul nu era greu. Să tot fi avut vreo trei kilograme. După ce l-am aşezat pe nisip, l-am întrebat cu ironie pe inginer:

— Şi mai departe ce avem de făcut?

— Să mai aşteptăm puţin să se încălzească.

Ne-am aşezat pe nisip şi am inceput să privim jivina metalică. Peste vreo două minute am observat că oglinda de pe spatele crabului începe să se întoarcă în direcţia soarelui.

— Aha, mi se pare că prinde viaţă! am exclamat şi m-am ridicat în picioare.

În timp ce mă sculam, umbra mi-a căzut asupra mecanismului şi s-a produs ceva la care nu m-am aşteptat. Crabul şi-a mişcat repede picioarele şi a făcut un salt pe un loc însorit. Am fost atît de surprins încît, fără să vreau, am sărit în lături.

— Acum vezi despre ce jucărie este vorba? Sper că nu te-ai speriat!? spuse Cookling şi începu să rîdă cu hohote.

Mi-am şters fruntea pe care îmi apăruseră broboane de sudoare.

— Cookling, nu mă chinui, spune-mi ce-o să facem cu el aici? De ce am venit pe această insulă?

Cookling se sculă şi, venind spre mine, îmi zise de data aceasta foarte serios:

— Vom verifica teoria lui Darwin.

— Bine, bîiguii eu, dar aceasta este o teorie biologică, teoria selecţiei naturale, a evoluţiei şi aşa mai departe...

— Tocmai de aceea De altfel, priveşte, eroul nostru a plecat să bea apă!

Eram surprins la culme. Jucăria a ajuns pînă la ţărm, a băgat o trompă mică în apă şi a început să bea. După ce a terminat cu adăpatul s-a aşezat la soare şi a rămas nemişcată.

Mă uitam la acest automat mititel şi simţeam o inexplicabilă repulsie pentru el, o repulsie amestecată cu frică. La un moment dat, mi s-a părut că jucăria-crab are unele trăsături comune cu cele ale lui Cookling.

— Dumneata l-ai construit?! l-am întrebat pe inginer după cîteva minute de tăcere.

— Daaa..., mugi el şi se întinse pe nisip.

M-am culcat şi am început să privesc această maşină atît de curioasă. Crabul părea acum lipsit de viaţă.

M-am tîrît pe burtă pînă aproape de el şi am început să-l studiez cu atenţie.

Spatele crabului avea forma unei jumătăţi de cilindru, la ale cărui baze se vedeau cîte două orificii, ce semănau cu ochii. Această impresie era întărită şi de faptul că în dreptul orificiilor sclipeau nişte cristale aflate în corpul maşinii. Sub spatele semicilindric era pîntecele — o mică platformă plată. Ceva mai sus de pîntece ieşeau din automat trei perechi de picioare mari, articulate şi două tentacule lungi şi subţiri.

Măruntaiele crabului n-am reuşit să le zăresc.

Uitîndu-mă la această jucărie, încercam să înţeleg de ce amiralitatea îi acorda o atenţie atît de mare, de ce a fost necesar să fim aduşi pe această insulă cu un vas special.

Preocupat fiecare de gîndurile sale, am stat pe nisip pînă ce soarele a coborît atît de jos că umbra tufelor din depărtare a atins jivina metalică. De îndată ce s-a produs acest lucru, crabul a luat-o repede din loc şi s-a oprit acolo unde razele soarelui mai scăldau cu

căldura lor nisipul. Dar umbra l-a găsit și aici. Atunci crabul a pornit de-a lungul țărmului, coborînd tot mai jos, și mai jos, spre apă, unde se mai zărea soarele. Se părea că lumina îi dădea viață.

Ne-am sculat și am pornit pe urmele mașinii. La un moment dat, crabul a ajuns în apropierea unei grămezi de bare metalice. Cînd au mai rămas vreo zece metri, robotul a uitat parcă de soare, s-a repezit spre grămada de metal și a rămas nemișcat lîngă o bară.

Cookling m-a bătut pe umăr și mi-a zis:

— Să mergem acum spre cort. Mîine dimineață va fi mai interesant.

In cort am cinat fără să scoatem nici o vorbă, iar apoi ne-am culcat învelindu-ne cu pleduri ușoare de flanelă. Aveam impresia că Cookling era mulțumit că nu-i mai puneam nici o întrebare. Inainte de a adormi am auzit cum s-a sucit de pe o parte pe alta și cum a chicotit de cîteva ori. Insemna că știa ceva de care alții nu aveau cunoștință.

2

A doua zi am plecat dis-de-dimineață să mă scald. Apa era caldă și am înotat mult timp, admirînd cum la răsărit, deasupra întinderilor lucii, netulburate de nici un val, se aprindeau zorile purpurii. Cînd m-am întors în cort, inginerul militar nu mai era înăuntru.

„A plecat să-și admire monstrul" — mi-am zis și am început să deschid o cutie cu ananas.

N-am apucat să mănînc nici trei bucățele din deliciosul fruct, că l-am și auzit pe inginer strigînd:

— Locotenente, vino repede! Grăbește-te! A început!

Am ieșit din cort și l-am văzut pe Cookling stînd printre tufe și făcîndu-mi semne cu mîna.

— Să mergem! mi-a spus el pufăind ca o locomotivă. Să ne grăbim.

— Incotro, inginere?

— Spre locul unde l-am lăsat ieri pe drăgălașul nostru.

Soarele se ridicase de o suliță pe cer, cînd în față ne-a apărut grămada de bare metalice. De departe n-am reușit să disting nimic deosebit, dar cînd ne-au mai rămas de făcut doar cîțiva pași am zărit două șuvițe de fum albăstrui, care șerpuiau în sus, iar apoi... Iar apoi am rămas țintuit locului, de parcă paralizasem. M-am frecat la ochi, dar vedenia n-a dispărut. Lîngă grămada de metal stăteau doi crabi. Cel de-al doilea semăna leit cu cel pe care l-am scos ieri din ladă.

— Nu cumva al doilea crab a fost printre barele de metal și nu l-am observat? am întrebat surprins.

Cookling începu să-și frece mîinile și să chicotească.

— Nu mai fă pe prostul! De unde a apărut al doilea crab? am strigat.

— S-a născut! S-a născut chiar în această noapte!

Mi-am mușcat buza și, fără să spun nimic, m-am apropiat de cei doi crabi. In primul moment am avut impresia că am o halucinație: crabii lucrau de zor.

Nu greşesc de loc cînd spun că lucrau. Ei atingeau cu tentaculele lor subţiri barele metalice, creau pe suprafaţa lor un arc voltaic, întocmai ca la sudura electrică, şi tăiau bucăţi de metal. Crabii introduceau apoi cu repeziciune metalul în gurile lor mari. Înăuntrul acestor creaturi se auzea un zumzet misterios. Din cînd în cînd, crabii aruncau pe gură sute de scîntei, iar tentaculele scoteau din interior diferite piese gata fabricate.

Aceste piese erau aranjate într-o anumită ordine, pe o mică platformă ce apărea treptat de sub crab.

Pe platforma unuia dintre automate era aproape gata un al treilea crab, în timp ce la celălalt conturul unui mecanism identic abia se profila. Eram surprins la culme de cele ce vedeam.

— Aceste „creaturi" construiesc altele asemănătoare lor! am strigat uimit.

— Ai perfectă dreptate. Maşina-crab a fost construită tocmai în vederea acestui scop, mi-a răspuns Cookling.

— Dar este posibil una ca asta? am întrebat, nepricepînd nimic.

— De ce să nu fie posibil? Să luăm, de pildă, un strung. Cu el se fabrică piese pentru alte strunguri asemănătoare. Într-o zi mi-a venit în cap ideea să construiesc o maşină-automat care să fabrice mereu maşini asemănătoare ei. Modelul acestei maşini este crabul meu.

Am căzut pe gînduri, căutînd să înţeleg tot ce mi-a spus inginerul. În acest timp, primul crab şi-a deschis larg gura, şi din ea a ieşit o piesă mare, care a acoperit tot mecanismul adunat pe platformă: era spatele celui de-al treilea automat. Cînd acesta a fost fixat, piciorușele-tentacule au sudat repede în faţă şi în spate pereţii metalici cu orificii. Noul crab era gata. Ca şi semenii săi, el avea pe spate o oglindă metalică cu cristal roşu în centru.

Crabul-„tată" şi-a tras sub pîntece micuţa platformă, şi „copilul" s-a trezit pe nisip. Am observat cum oglinda noului-născut a început să se rotească încet, căutînd soarele. După ce a stat puţin, crabul a pornit spre ţărm şi a băut apă. Apoi şi-a găsit un loc însorit şi a rămas să se încălzească.

Totul mi se părea că este un vis.

În timp ce-l studiam pe noul-născut, Cookling mi-a spus:

— Iată că este gata şi al patrulea.

Mi-am întors privirea şi am văzut un nou crab.

Primii doi, ca şi cum nimic nu s-ar fi întîmplat, continuau să stea lîngă grămada de metal şi să fabrice alţi semeni de-ai lor. Al patrulea crab a plecat şi el să se adape.

— La ce le-o fi folosind apa? am întrebat.

— La umplerea acumulatoarelor. În timpul zilei, crabul transformă energia solară în electricitate cu ajutorul oglinzii din spate şi al unei baterii cu siliciu. Noaptea însă automatul funcţionează cu rezervele de energie solară pe care le-a depozitat ziua într-un acumulator.

— Înseamnă că aceste „creaturi" lucrează şi ziua, şi noaptea? am întrebat.

— Exact. Şi ziua, şi noaptea, fără întrerupere.

Al treilea crab a luat-o din loc şi s-a îndreptat spre grămada de metal.

Acum lucrau trei automate, iar al patrulea se încărca cu energie solară.

— Dar în aceste grămezi de metal nu există material pentru facerea unor baterii cu siliciu .., am remarcat, încercînd să aflu tehnologia procesului lor de fabricaţie.

— Nici nu este nevoie să fie în grămada de metal. Crabii mei au la îndemînă material pentru baterii cît poftesc, zise Cookling lovind cu piciorul în nisip. Nisipul este oxid de siliciu. In interiorul crabului, sub acţiunea arcului voltaic, acest oxid se transformă în siliciu pur.

Am plecat spre cort seara, cînd lîngă grămada de metal lucrau şase automate, iar două se încălzeau la soare.

— La ce sînt necesari aceşti crabi? l-am întrebat pe Cookling în timpul cinei.

— Avem nevoie de ei pentru război. Aceste automate sînt arme îngrozitoare pentru diversiune, îmi spuse el sincer.

— Nu înţeleg, inginere.

Cookling termină să mestece carnea în gură, apoi continuă:

— *Spune-mi, ce crezi că se va întîmpla* dacă *aceşti drăgălaşi* vor fi introduşi pe neobservate într-un teritoriu inamic?

— Ce poate să se întîmple? am întrebat nedumerit.

— Dumneata ştii ce este o progresie? mi se adresă Cookling.

— Să admitem că ştiu.

— Ieri am avut un crab. Astăzi avem opt. Mîine vom avea şaizeci şi patru, poimîine cinci sute doisprezece ş.a.m.d. In zece zile pot apărea peste zece milioane de crabi. Pentru aceasta vor fi necesare treizeci de mii tone de metal...

Auzind asemenea cifre, am rămas năuc.

— Da, dar...

— Aceşti crabi vor putea consuma în scurt timp tot metalul inamicului, toate tancurile lui, toate tunurile, avioanele, strungurile, mecanismele, toate rezervele de metal de care dispune duşmanul. Intr-o lună nu va rămîne nici o bucăţică de metal pe întregul glob pămîntesc. Totul va fi folosit la reproducerea acestor crabi... Ţine *seamă şi de faptul că în timp de război metalul este cel mai important* material strategic.

— Abia acum înţeleg de ce amiralitatea a acordat atîta importanţă acestei jucării..., am spus în şoaptă.

— Intr-adevăr, crabul merită toată atenţia. Dar acesta este doar primul model. Am de gînd să-l perfecţionez şi să accelerez de două-trei ori procesul de reproducere. Vreau să-l fac să se ţină cu mai multă siguranţă pe picioare, să se deplaseze mai repede. Am să încerc să perfecţionez şi aparatul care indică prezenţa metalului. Vreau să-l fac mai sensibil pentru distanţe mari. Atunci, în timpul războiului, toţi vor fugi de automatele mele ca de ciumă. Vreau ca inamicul să piardă în două-trei zile tot metalul de care dispune.

— Dar automatele, după ce vor consuma toate metalele de pe teritoriul inamic, vor invada şi ţara noastră, am strigat eu.

— Aceasta este o altă problemă. Activitatea automatelor va putea fi întreruptă de îndată ce ele vor fi semnalate pe teritoriul nostru. Pentru aceasta se va stabili un cifru pe care-l vom cunoaşte numai noi. Uzînd de el, crabii se vor astîmpăra imediat. Faptul că automatele ne vor invada nu ne poate aduce decît folos. In felul acesta vom captura metalul inamicului.

...In noaptea aceea am avut vise îngrozitoare. Mii de crabi metalici se îndreptau fioroşi spre mine, dorind să mă sfîşie. În urechi *îmi suna zgomotul sinistru pe care-l făceau picioarele şi tentaculele* acestor monştri metalici.

3

Peste patru zile, automatele inginerului Cookling au împînzit toată insula.

După calculele făcute, numărul crabilor trecea de patru mii.

Corpurile lor strălucitoare la soare puteau fi văzute pretutindeni. Cînd se termina o grămadă de metal, ei căutau alta. Nu aveau astîmpăr.

În a cincea zi, înainte de apusul soarelui, am fost martorul unei scene grozave: doi crabi s-au luat la bătaie pentru o bucată de zinc.

Era în partea de sud a insulei, unde am îngropat în nisip cîteva *bare de zinc. Crabii care lucrau în diferite locuri* veneau aici, din cînd în cînd, spre a-şi face cîte o piesă.

S-a întîmplat că în groapa cu zinc s-au adunat deodată aproape douăzeci de crabi şi au început să *se încaiere*. Automatele căutau să-şi facă loc, se împingeau şi se răsturnau între ele Unul dintre crabi mi s-a părut că este mai deosebit Era mai harnic, mai puternic şi... mai îndrăzneţ. Îşi împingea „fraţii", se urca în spatele lor şi dorea cu orice chip să scoată din fundul gropii o bucată de metal. În momentul cînd a ajuns aproape de ţintă şi a apucat metalul, un alt crab a încercat să-l deposedeze de bucata de zinc. Cele două automate au început să tragă de bară în părţi opuse. Crabul care mi s-a părut că este mai harnic a reuşit în cele din urmă să intre în posesia metalului. Dar inamicul său nu s-a dat bătut. L-a ocolit, i s-a urcat în spate şi i-a băgat în gură tentaculele.

Tentaculele primului şi ale celui de-al doilea crab s-au încurcat, şi automatele au început să se sfîşie.

Celelalte mecanisme nu acordau nici o atenţie luptei ce se dădea „pe viaţă şi pe moarte". La un moment dat, însă, am observat cum crabul care s-a urcat pe spate s-a întors cu pîntecele în sus, şi platforma i-a căzut, dezvelindu-i toate măruntaiele mecanice. În aceeaşi clipă, inamicul său a început să-l secere cu scîntei electrice. Cînd corpul victimei a fost făcut bucăţi, învingătorul a început să scoată din el pîrghii, sîrme, rotiţe dinţate şi să le vîre în gură.

Pe măsură ce piesele obţinute pe această cale nimereau în corpul crabului, platforma sa ieşea tot mai mult, şi pe ea se vedea o activitate febrilă de montare a unui nou mecanism.

Au mai trecut cîteva minute, şi de pe platformă a coborît un nou crab

Cînd i-am povestit lui Cookling ce-am văzut, el a început să chicotească.

— Tocmai de aşa ceva am nevoie, îmi spuse el.

— Pentru ce?

— Ţi-am mai spus că vreau să-mi perfecţionez automatele.

— N-ai decît să iei schiţele şi să te gîndeşti cum s-o faci. Ce legătură are întîmplarea povestită de mine cu perfecţionarea acestor crabi, care au început să se mănînce între ei?

— Aici e tot secretul. Vor supravieţui cei mai perfecţionaţi.

M-am gîndit puţin şi l-am contrazis.

— Ce înţelegi prin cei mai perfecţionaţi? Toţi crabii sînt doar la fel. Din cîte am înţeles, ei îşi fabrică semenii după chipul şi asemănarea lor.

— Dumneata crezi că se poate fabrica o copie identică a unui model? Cred că ştii că nici două bile de rulmenţi nu pot fi perfect egale, cu toate că fabricarea lor este mult mai simplă. Automatul meu are un dispozitiv care compară modelul ce-l creează cu propria sa *construcţie. Închipuie-ţi ce se va întîmpla cînd fiecare mecanism* nou-născut va începe să construiască alţi crabi, nu după modelul iniţial, ci după propriile trăsături. În cele din urmă, n-ar fi exclus să apară un automat ce n-o să mai semene cu crabul pe care l-am construit la început.

— În acest caz, noul mecanism ar putea să nu-şi mai îndeplinească nici funcţia iniţială, adică să construiască modele care să-i semene în mare măsură.

— Lucrul acesta nu are nici o importanţă. Va fi chiar foarte bine dacă se va întîmpla aşa. Modelele mai reuşite pe care le va construi noul automat vor face la rîndul lor altele, în care cu totul întîmplător se vor acumula anumite particularităţi ale construcţiei, *care vor da naştere unor modele mai puternice, mai rapide şi mai* simple. Iată de ce *n-am de gînd să lucrez la perfecţionarea schiţelor.* Îmi rămîne doar să aştept pînă cînd automatele vor consuma tot metalul de pe insulă, iar apoi vor începe să se războiască şi să se mănînce între ele, dînd naştere unor noi mecanisme. Numai astfel voi obţine crabii de care am nevoie.

În seara aceea am stat mult timp în faţa cortului, pe nisip, privind *marea şi fumînd. Oare automatele născocite de* Cookling, *mă* întrebam, pot aduce într-adevăr mari neplăceri omenirii? Oare pe această insulă pierdută în ocean creştem într-adevăr o ciumă îngrozitoare, în stare să consume tot metalul de pe glob?

În timp ce stăteam şi mă gîndeam la toate acestea, prin faţă mi-au trecut scîrţîind şi lucrînd de zor cîteva jivine metalice. Un crab a dat chiar peste mine şi l-am împins dezgustat cu piciorul.

Automatul s-a răsturnat cu pîntecele în sus şi a rămas nemişcat. În aceeaşi clipă s-au repezit spre el alţi doi crabi, şi în bezna nopţii au început să fulgere scîntei electrice orbitoare.

N-a trecut mult, şi victima a fost tăiată în bucăţi. Dezgustat de cele văzute, am intrat în cort şi am scos din ladă o rangă. Cookling sforăia.

M-am apropiat de crabii care îşi împărţeau prada şi am lovit pe unul cu toată puterea.

Credeam, *nu* ştiu de ce, că gestul meu îi va împrăştia pe ceilalţi, dar asta nu s-a întîmplat. Asupra crabului lovit s-au năpustit zeci de automate, şi din nou totul în jur s-a luminat de scîntei electrice.

Am mai lovit cîţiva crabi, dar în zadar. Numărul scînteilor a devenit şi mai mare. Am observat că sosesc şi alte automate din inima insulei.

Pe întuneric vedeam doar contururile mecanismelor, şi în această învălmăşeală mi s-a părut deodată că zăresc un crab mai mare decît ceilalţi.

M-am apropiat de el şi l-am ochit. Dar cînd ranga de fier a atins spatele crabului am ţipat de durere şi am sărit în lături: mă curentase.

Tremurînd, m-am apropiat de automate ca să-mi salvez ranga. Incercarea mi-a fost însă zadarnică. La lumina miilor de scintei am observat cum ranga era tăiată în bucăţi. Cel mai harnic dintre crabi era *tocmai acela pe care am dorit să-l distrug*. M-am întors în cort şi m-am culcat.

Am adormit foarte repede, şi în lumea visului nu mi-au mai apărut aceste construcţii nesuferite. Somnul însă nu mi-a fost de lungă durată. La un moment dat am avut o senzaţie foarte neplăcută: *am simţit că umblă pe mine ceva foarte rece şi greu*. Am sărit în picioare. Era un crab. Cînd m-am dezmeticit, automatul dispăruse în fundul cortului. Peste cîteva secunde, totul în jur a fost luminat de scintei.

Lighioana venise în cort să caute metal. Electrodul său tocmai tăia bidonul de tablă în care aveam apă potabilă.

L-am trezit pe Cookling şi i-am explicat în cîteva cuvinte cum stau lucrurile

— Toate conservele, în ocean! Bidoanele cu alimente şi apă, în ocean! a comandat Cookling.

Am început să cărăm spre ţărm tot ce era de metal şi să aranjăm pe fundul nisipos, unde apa ne ajungea pînă la brîu.

Uzi şi frînţi de oboseală, după această muncă, am stat pe ţărm pînă dimineaţa. Cookling gîfîia, iar eu eram mulţumit că a păţit-o din cauza monştrilor creaţi de el. Acum îl uram şi doream chiar s-o păţească şi mai rău.

4

Nu-mi amintesc cît timp trecuse de cînd am debarcat pe insulă, dar într-o zi Cookling îmi zise triumfător.

— Ce este mai interesant o să înceapă abia acum. Tot metalul pe care l-am adus a fost consumat.

Am trecut pe lîngă locurile unde lăsasem şi îngropasem ţaglele. Nu mai era nimic. De-a lungul ţărmului şi printre tufe se vedeau gropi goale.

Cuburile, barele şi toate figurile geometrice de metal se transformaseră într-un număr impresionant de mecanisme care mişunau pe insulă. Automatele se mişcau repede, acumulatoarele le erau supraîncărcate, dar energia lor nu era consumată pentru lucru. Crabii căutau pretutindeni noi rezerve de metal.

Privind acest tablou m-am convins că Cookling avea dreptate. Intr-adevăr, crabii nu erau cu toţii la fel. Ei se deosebeau după mărime, după repeziciunea cu care se mişcau, după dimensiunea tentaculelor şi a gurii. In interiorul automatelor existau probabil deosebiri şi mai mari.

— A sosit timpul să înceapă lupta între ei! zise Cookling.

— Vorbeşti serios? l-am întrebat.

— Bineînţeles Pentru aceasta este suficient să le dau puţin cobalt. Mecanismul este construit în aşa fel că, dacă o cantitate infimă

din acest metal nimereşte înăuntru, crabii pierd, ca să spunem aşa, ultima urmă de respect faţă de semenii lor.

A doua zi dimineaţa am plecat împreună cu Cookling spre depozitul nostru „maritim". Am scos de la fund cîte o porţie de conserve, apă şi patru bare de cobalt, pe care inginerul le-a rezervat pentru etapa hotărîtoare a experienţei.

In momentul în care Cookling a păşit pe ţărmul nisipos cu barele de cobalt in mină s-au şi adunat în jurul lui cîţiva crabi. Se vedea că prezenţa noului metal neliniştise foarte mult automatele. Stăteam la cîţiva paşi în spatele inginerului şi urmăream surprins cum unele mecanisme încercau să sară neîndemînatice.

— Priveşte cît de mult au evoluat unele exemplare ! Acum cred că îţi este clar că nu sînt toate la fel ! In urma războiului pe care-l vom dezlănţui acum vor supravieţui automatele cele mai puternice şi mai bine înzestrate. Ele vor da naştere unei generaţii mai perfecţionate.

Spunînd aceasta, Cookling a aruncat barele de cobalt în tufişuri.

Ce s-a întîmplat mai departe este greu de descris.

Asupra barelor s-au năpustit cîteva automate, care au început să se împingă şi să taie cobaltul Alţi crabi se înghesuiau in spatele lor şi încercau să ciupească măcar o fărîmă de metal. Cîteva mecanisme umblau pe spinările „fraţilor" lor, încercînd să ajungă la centru.

— Vezi ? Aceasta este prima bătaie ! a strigat inginerul militar şi a început să bată din palme In cîteva minute, locul unde Cookling aruncase barele de cobalt s-a transformat într-un cîmp de luptă, spre care soseau mereu noi automate.

Pe măsură ce cobaltul, împreună cu bucăţi din mecanismele tăiate, nimerea în gurile altor crabi, şi aceştia se transformau în adevărate fiare, care începeau să-şi atace „fraţii".

In prima perioadă a acestui război atacau monştrii care gustaseră din cobalt. Ele prefăceau în bucăţi crabii sosiţi din toate colţurile insulei la acest ospăţ năprasnic. Pe măsură ce tot mai mulţi crabi reuşeau să se înfrupte din cobalt, bătălia devenea din ce în ce mai înverşunată. Automatele noi, născute în focul luptei, au început şi ele să se ia la harţă.

Era o generaţie cu totul deosebită. Aceşti crabi se mişcau foarte repede, erau ceva mai mici şi nu aveau nevoie de tradiţionala procedură a încărcării acumulatoarelor, ca „străbunicii" lor. Mecanismelor le era suficientă energia solară, pe care o prindeau cu oglinzi mai mari decît acelea ale altor automate. Agresivitatea lor era surprinzătoare. Ei atacau deodată mai mulţi crabi şi reuşeau să taie în bucăţi cîte doi trei în acelaşi timp.

Cookling stătea în apă, şi pe faţă i se citea o satisfacţie fără margini. El îşi freca mîinile şi spunea :

— Minunat, minunat ! Imi închipui ce se va întîmpla mai departe !

Mă uitam la această luptă cu dezgust şi teamă. Doream să prevăd cum vor arăta mecanismele care aveau să fie create după acest măcel.

La prînz, toată plaja de lîngă cortul nostru se transformase într-un imens cîmp de bătălie. Erau prezenţi aici toţi crabii de pe insulă.

Majoritatea exemplarelor ce se năşteau în această luptă erau mai mici decît primii crabi apăruţi pe insulă, dar mult mai iuţi ca aceştia. La un moment dat, însă, au început să apară mecanisme care depăşeau în înălţime pe toate celelalte.

Ele aveau mişcări mai lente, dar se vedea că sînt foarte puternice. Respingeau cu mult succes atacurile celorlalți crabi, care păreau pe lîngă ei nişte pitici.

Cînd soarele a inceput să apună, mişcările mecanismelor mici au devenit deodată mai lente. Automatele pitice s-au adunat la un loc şi au început să meargă în direcția asfințitului

— Drace, toată această şleahtă este condamnată la pieire ! a spus Cookling. Crabii mici n-au acumulatoare, şi imediat ce soarele apune s-a sfîrşit cu ei.

Într-adevăr, imediat ce umbrele tufelor s-au lungit şi au acoperit micile automate, acestea au rămas nemişcate. Mecanismele mici şi agresive nu mai constituiau o armată, ci erau un depozit de metal.

Crabii enormi, care ne ajungeau pînă la briu, s-au apropiat fără să se grăbească de micile mecanisme şi au început să le mănînce. Pe platformele părinților-giganți apăreau contururile unei generații şi mai impunătoare.

Cookling s-a întunecat la față. Această evoluție nu-i era pe plac. Crabii giganți, cu mişcări lente, nu erau o armă bună de diversiune în spatele frontului inamic.

Am ieşit din apă şi am plecat să ne odihnim puțin în partea de răsărit a insulei.

Eram tare obosit şi am adormit imediat ce m-am întins pe nisipul moale şi cald.

5

M-au trezit strigăte desperate. Am sărit în picioare. Era noapte şi, în afară de plaja pustie şi de cerul înstelat, care se afunda undeva, departe, în apele oceanului, n-am reuşit să zăresc nimic în jur. Cookling dispăruse.

Strigătele s-au repetat şi mi-am dat seama că veneau dinspre tufe : erau însă parcă mai încete. Am luat-o la fugă spre locul de unde venea chemarea.

Oceanul era ca de obicei liniştit, şi valuri mici scăldau doar din cînd in cînd plaja. Cu toate acestea, mi s-a părut că apa se agită în locul unde am depozitat rezervele de alimente şi bidoanele cu apă. Mi-am închipuit că Cookling umblă pe acolo.

— Inginere, ce faci la ora aceasta în apă ? am strigat apropiindu-mă de depozitul nostru maritim.

— Sînt aici ! am auzit strigîndu-mi-se de undeva din dreapta.

— Dar unde eşti ?

— Aici, am auzit din nou vocea inginerului. M-am băgat în apă pînă la gît. Vino spre mine.

Cînd am intrat în apă m-am împiedicat de un corp tare. Era... un crab gigant.

— M-au urmărit şi am fost nevoit să mă salvez aici ! mi-a răspuns grăsunul.

— Te-au urmărit ? Cine ?

— Cum cine ? Crabii !

— Nu se poate ! De ce nu mă urmăresc şi pe mine ?

Înaintind, am mai dat peste un crab. L-am ocolit, şi in cele din urmă am ajuns la inginer. Apa îi ajungea într-adevăr pînă la gît.

— Povestește-mi ce s-a întîmplat.

— Nu înțeleg nici eu, mi-a răspuns el cu vocea tremurîndă. În timp ce dormeam, un automat m-a atacat... La început am crezut că a nimerit întîmplător peste mine și m-am dat în lături, dar crabul s-a apropiat din nou și mi-a atins fața cu tentaculul său... Atunci m-am sculat și am făcut cîțiva pași înapoi... Namila după mine... Am luat-o la fugă... Crabul după mine. I s-a asociat încă unul, apoi încă unul. S-au adunat o mulțime... Am fost nevoit să intru în apă pînă la gît, ca să nu mă poată ajunge...

— Foarte curios. De ce nu mă atacă și pe mine, am spus.

— Nu știu, a mormăit Cookling. Dar pe țărm să știi că mi-e teamă să mai ies...

— Prostii, am zis, luîndu-l de mînă pe inginer. Să mergem de-a lungul țărmului spre răsărit. Am să te păzesc.

— Cum ai s-o poți face ?

— O să ajungem îndată la depozitul nostru și am să iau de acolo un obiect greu. De pildă, un ciocan...

— Dar vezi să nu fie de metal. Rupe mai bine o scîndură de la o ladă, mi-a spus inginerul gîfîind.

Am luat-o încet de-a lungul țărmului. Cînd am ajuns în dreptul depozitului l-am lăsat pe inginer în apă la adînc, iar eu m-am îndreptat spre țărm să desprind o scîndură.

Deodată am auzit plescăit de apă și zumzetul cunoscut al mecanismelor.

Crabii cotrobăiau printre cutiile de conserve. Au reușit să ajungă la depozitul nostru.

— Cookling, sîntem pierduți ! Ne-au mîncat toate conservele, am strigat.

— Ce zici ?! Ce ne facem acum ? m-a întrebat inginerul cu tristețe în glas.

— Găsește dumneata o soluție. Dumneata ai inventat această armă de diversiune, cu care mai ieri te-ai amuzat.

Am ocolit crabii care mișunau în jurul fostului nostru depozit și am ieșit pe țărm.

Aici, strecurîndu-mă printre automate, am început să string pe nisip bucăți de carne, mere, ananas conservat și alte alimente. După cum se vedea, crabii au muncit de zor cît am dormit.

Preocupat de strîngerea alimentelor și necăjit de cele întîmplate, am uitat că Cookling rămăsese în apă. Deodată însă am auzit țipete :

— Ajutor ! Crabul încearcă să ajungă pînă la mine. Batt, ajută-mă !

Am alergat în apă și, împiedicîndu-mă de monștrii metalici, m-am îndreptat spre Cookling. La cinci pași de el am dat peste un crab. Automatul nici nu m-a băgat în seamă.

— Ce-o fi avînd cu dumneata ?! Doar s-ar putea spune că le ești tată, i-am zis lui Cookling.

— Nu știu. Fă ceva ca lighioana să plece de lîngă mine. Dacă o să se nască un crab ceva mai înalt decît acesta sînt pierdut...

— Ai văzut unde a dus „evoluția" ! ?... Dar spune-mi mai bine care este punctul cel mai sensibil al acestor monștri. Cum poate fi stricat mecanismul lor ?

— Înainte era suficient să spargi oglinda parabolică sau să scoți acumulatorul... Dar acum, nici nu mai știu... Pentru aceasta ar trebui să studiez cu de-amănuntul noile automate...

— Dă-le-n colo de studii! am strigat prinzînd cu mîna şi îndoind tentaculul crabului, care se îndrepta spre fața inginerului.

Automatul, parcă nemulțumit, s-a retras puțin. Am dat şi peste al doilea tentacul şi l-am îndoit şi pe el. Tentaculele se îndoiau destul de uşor. Parcă erau o sîrmă de cupru.

Crabului gigant nu i-a plăcut, pesemne, intervenția mea şi a început să iasă din apă. Am plecat împreună cu inginerul prin apă de-a lungul țărmului.

Cînd a răsărit soarele, toate automatele au ieşit din apă pe nisip şi au început să se încălzească. Intre timp am reuşit să sparg cu o piatră oglinzile parabolice la cel puțin cincizeci de monştri. Toate mecanismele avariate au rămas paralizate. Dar lucrul acesta n-a ajutat la nimic. Crabii inerți au devenit imediat victimele altor jivine metalice. Se năştea o nouă generație de monştri. Îmi era imposibil să distrug toate oglinzile parabolice. De cîteva ori am nimerit peste automate, care m-au curentat, şi acest lucru a început să mă descurajeze.

Între timp, Cookling stătea în apă şi mă urmărea.

La un moment dat, monştrii de metal au început din nou să se războiască şi se părea că au uitat de inginer.

Am plecat spre un colț al insulei unde nu se zărea nici un crab. Cookling tremura după atîtea ore de baie. S-a culcat pe țărm şi m-a rugat să-l acopăr cu nisipul cald. După ce i-am îndeplinit dorința m-am întors spre cortul nostru să iau haine uscate şi alimentele care ne-au mai rămas. Abia atunci am observat că locuința noastră fusese dărîmată. Țăruşii de metal cu care era fixat cortul fuseseră mîncați de crabi. Inelele pe care le avea cortul dispăruseră şi ele.

Sub cort am găsit hainele noastre. Dar şi aici am observat că automatele şi-au desfăşurat activitatea. Dispăruseră cataramele şi nasturii de metal, iar în locul lor se observau găuri provocate de arcul voltaic.

Între timp, cîmpul pe care se desfăşura bătălia dintre crabi s-a mutat în inima insulei. La un moment dat am zărit printre tufe monştri care depăşeau cu mult înălțimea omului. Ei se luau la harță şi, cu o viteză uimitoare, porneau unii împotriva altora.

Cînd namilele se ciocneau se auzeau zgomote îngrozitoare. Vedeam că aceşti crabi sînt extrem de puternici. Am văzut cum cîțiva monştri au fost trîntiți la pămînt şi făcuți bucăți într-o clipă.

Eram sătul de toate aceste lupte, şi abia aşteptam să plec din insulă. Am luat hainele, alimentele şi am pornit încet spre Cookling.

Razele soarelui erau necruțătoare şi, de aceea, înainte de a ajunge pînă la inginer, am intrat de cîteva ori în apă. Tot timpul mă gîndeam la cele ce se întîmplau în jur.

Un singur lucru îmi era clar: calculele pe care le-a făcut amiralitatea, în legătură cu evoluția acestor monştri, dăduseră greş. In loc de mecanisme mici şi perfecționate s-au născut giganți metalici, foarte puternici, dar cu mişcări încete.

Din punct de vedere militar, ei nu prezentau nici o valoare.

Mă apropiam de locul unde dormea Cookling, cînd, de după o tufă, a apărut un crab gigant.

Era mai înalt ca mine şi avea picioare mari şi puternice. Monstrul înainta în salturi şi îşi îndoia într-un mod foarte curios corpul. Tentaculele crabului erau foarte lungi şi atîrnau pe nisip. Mecanismul avea o gaură neobişnuit de mare, care era aproape cît jumătate din întregul corp.

Monstrul metalic a coborît spre țărm și s-a oprit un moment, începînd parcă să adulmece. Am ridicat foaia de cort și am pornit s-o vîntur, cum se face cînd vrei să gonești o vacă din drum. Colosul nu mi-a acordat nici o atenție și a început să se îndrepte spre locul unde dormea Cookling. Am luat-o la fugă să-l previn pe inginer.

Namila s-a oprit deasupra lui Cookling și am observat cum tentaculele sale lungi au început să caute ceva în nisip.

În clipa următoare s-a ridicat un nor de nisip. Era Cookling, care sărise ca ars și încerca să scape de monstrul ce stătea deasupra-i.

A fost însă prea tîrziu.

Tentaculele subțiri s-au încolăcit în jurul gîtului lui Cookling și l-au ridicat tot mai sus, spre gura mecanismului. Inginerul atîrna neputincios și dădea desperat din picioare.

Cu toate că nu-l puteam suferi pe acest grăsun, nu puteam totuși admite ca el să moară sugrumat de acest monstru metalic.

Fără să stau mult pe gînduri, am apucat crabul de un picior și am tras de el cu toată puterea. Dar efortul meu n-a ajutat la nimic. Colosul nici nu s-a urnit.

M-am cățărat atunci repede în spatele lighioanei. La un moment dat, fața mea a ajuns la nivelul capului lui Cookling. Inginerul era schimonosit de durere și avea gura deschisă. „Dinții“ — mi-a fulgerat prin cap. Cookling avea dinți de metal !...

Am lovit cu pumnul, cît am putut de tare, oglinda parabolică, care sclipea în soare.

Crabul a început să se agite. Fața vînătă a lui Cookling, cu ochii ieșiți din orbite, a ajuns în dreptul gurii-atelier. Și în acest moment s-a întîmplat ceva îngrozitor. Scîntei electrice au zburat spre fața inginerului. Apoi tentaculele au cedat, de parcă ar fi fost paralizate, și corpul lipsit de viață al inventatorului ciumei metalice a căzut pe nisip.

*

* *

În ziua în care l-am înmormîntat pe Cookling, pe insulă alergau unul după altul cîțiva crabi de dimensiuni colosale. Nici mie și nici inginerului mort mecanismele nu ne acordau vreo atenție.

Am înfășurat corpul neînsuflețit al lui Cookling într-o prelată și l-am îngropat fără nici o părere de rău. În gura uscată de sete îmi scîrțîia nisipul, și în gînd îl blestemam pe răposat pentru invenția lui diabolică.

Cîteva zile în șir am stat nemișcat pe țărm și am scrutat orizontul, așteptînd să sosească „Porumbița“. Timpul trecea foarte încet, și razele soarelui erau necruțătoare. Din cînd în cînd, mă tîram pînă la apă și-mi băgam capul în ea.

Ca să uit de sete și de foame căutam să mă gîndesc la ceva. Mă gîndeam că, în vremea noastră, mulți oameni deștepți depun eforturi mintale pentru a născoci lucruri care pot face rău altor oameni. Invenția lui Cookling era un exemplu foarte grăitor. Eram convins că acest automat, dacă i s-ar fi făcut anumite schimbări, ar fi putut servi și unor scopuri nobile. De exemplu, automatul putea să extragă în mine metalul. Evoluția acestor mecanisme putea fi dirijată în așa fel ca noile exemplare să îndeplinească mult mai bine această muncă. Eram convins că dacă acest mecanism ar fi fost întrebuințat pentru

scopuri paşnice n-ar fi degenerat şi nici nu s-ar fi transformat într-un colos de metal...

Intr-o zi m-am uitat în sus şi am văzut că deasupra mea stă un colos de oţel, cum n-am mai întîlnit. Automatul privea în zare şi parcă adulmeca.

Am început să am halucinaţii. Mi se părea că gigantul s-a prefăcut într-o cisternă uriaşă de apă bună de băut. Incercam să ajung pînă la apă, dar nu puteam.

M-am trezit pe bordul goeletei. Cînd căpitanul Hayll m-a întrebat dacă trebuie să încarce colosul ce zăcea pe ţărm i-am spus că aceasta nu prezintă nici o importanţă.

(Din „Znanie sila" nr. 11/1958)

ÎN LUPTĂ CU TIMPUL

de VALENTINA JURAVLIOVA

Îl cuprinse frica. Cea mai obişnuită frică, stăruitoare, lipicioasă. Zorin nu reuşea de loc să scape de senzaţia că lepra stă ascunsă undeva prin cameră. Era obosit, dar îi era teamă să se apropie de fotoliu. Îi era sete, dar se temea să se atingă de carafă. Boala putea să fie răspîndită peste tot, chiar şi în vasul cu lăcrămioare.

Încercînd să-şi înăbuşe teama, el se plimba nervos prin cameră. Umbra lui, neputînd să-i ţină pasul, alerga din colţ în colţ pe pătrăţelele parchetului cadrilat.

— Bacilii leprei, bombănea Zorin. Bacilii Hansen... Hansen? Da, da, desigur...

Nu putea să-şi mai amintească nimic şi aceasta îi mărea frica. Poate că şi aerul e infectat? Poate că, inspirînd acest aer cald, îmbibat de aroma dulceagă a lăcrămioarelor, el înghite şi aceşti blestemaţi bacili Hansen?

Se repezi aproape în fugă la fereastră şi smuci cîrligul.

Aerul rece îi alungă oarecum frica. Fulgi de zăpadă pătrunseră în cameră. Se roteau lin, purtaţi de vînt. În jocul fulgilor era ceva obişnuit, era un lucru pe care-l mai văzuse de nenumărate ori. Era liniştitor.

Amurgul nu mai lăsa să se vadă contururile obiectelor, şi Zorin nu putea să înţeleagă dacă ceea ce creştea în faţa ferestrei era un ulm sau un rogoz. I se părea că este foarte important să stabilească specia căreia îi aparţine arborele. Îşi încorda ochii miopi, căutînd să pătrundă întunericul ce se lăsa.

Atinse maşinal rama ferestrei şi deodată, ca o lovitură de curent electric, îi reveni frica. Nu era voie să atingă rama! El nu avea voie să atingă nici un obiect în această cameră! Scoase batista şi începu să-şi şteargă degetele.

În spatele lui se auzi scîrţîitul uşii. Zorin tresări — nervii reacţionau la sunet ca nişte coarde întinse —, apoi se întoarse, ascunzînd în grabă batista.

În pragul uşii stătea un om îmbrăcat într-un costum maro. Faţa şi miinile omului erau ascunse sub feşe. Ochii îi erau acoperiţi de ochelari cu lentile fumurii.

„Omul invizibil" — gîndi fără voie Zorin.

— Tovarăşul Sadovski? vocea lui Zorin îi trăda emoţia. Doctorul Sadovski?

— Da. Aleksandr Iurievici Sadovski, răspunse cu o gentilețe accentuată doctorul.

Zorin făcu un pas înainte, îi întinse mîna, dar o retrase de îndată.

— Îmi pare bine să vă văd, bolborosi el, simțind că roșește și dîndu-și seama că a spus o prostie.

— Ia loc, profesore! spuse Sadovski, arătînd spre fotoliu.

Timp de cîteva secunde, ei au continuat să stea unul în fața celuilalt: Sadovski — înalt, puțin adus din spate, și Zorin — mic de statură și foarte gras. Apoi Zorin trase cu o mișcare iute fotoliul și se așeză în el. Și lucru curios — așezîndu-se în fotoliul, care cu un minut mai înainte i se părea atît de înfricoșător, el simți deodată o ușurare.

Sadovski trecu șchiopătînd spre celălalt fotoliu.

*

* *

Lepra este ca un tigru. In răbdarea cu care ea își urmărește victima este ceva sinistru, ceva de neînfrint. Un an, doi, zece, treizeci de ani ea tot așteaptă. Apoi face o săritură, și ghearele ei se înfig în corpul omului, îl rup, îl sfîșie...

Aleksandr Sadovski ar fi putut să înfrîngă lepra. El a avut însă ghinion. S-a întîmplat ceva aproape imposibil. El, medic-leprolog, s-a îmbolnăvit de lepră.

Lucrurile s-au petrecut primăvara, în timp ce experimenta preparatul AD, creat de el. Noul preparat făcea minuni — era mult mai puternic decît sulfetronul, decît propizolul sau uleiul haulmugrat. Uneori însă — lucru care se întîmpla mai rar — preparatul AD provoca o agravare bruscă a bolii. Sadovski încerca mereu, dar nu reușea să descopere cauza acestui fenomen. Pentru aceasta erau necesare zeci și chiar sute de experimentări îndelungate.

Dar la lovitura primită, lepra a răspuns tot cu lovitură. In ziua de patrusprezece aprilie, spălîndu-se de dimineață, Sadovski a observat o pată roșiatică ovală pe mîna dreaptă. După o săptămînă, pete asemănătoare au apărut și pe față. După încă o lună, petele s-au transformat în ulcerații.

Era o formă dintre cele mai rare ale leprei — o formă virulentă, galopantă. Se părea că lepra se răzbuna pe omul care cutezase să-i pătrundă tainele. Preparatul AD nu avea nici un efect. Fiecare experiență (Sadovski se supuse acum el însuși experimentării) aducea o agravare a bolii.

Leprozăria era instalată în două clădiri cu cîte două etaje. Intr-una dintre ele era clinica. Tot aici locuiau bolnavii. In cealaltă clădire erau locuințele medicilor și ale personalului de serviciu. Încă din primăvară, Sadovski se mutase în clinică. De atunci el locuia în laboratorul de chimie. De altfel, nu atît locuia, cît lucra. Lucra de dimineață, lucra seara, lucra noaptea. Biruința asupra leprei putea fi cîștigată numai prin repeziciune. Boala trebuia depășită.

Preparatul AD se obținea din sărurile a doi acizi — haulmugric și hidnocarpic. Efectul preparatului depindea de compoziția lui. Trecea pe undeva hotarul dintre viață și moarte, măsurat cu fracțiuni de procente.

O vară întreagă Sadovski a căutat mijlocul de a obține un acid hidnocarpic pur. Toamna medicii au verificat eficacitatea preparatului

AD rafinat asupra bolnavilor. În şaisprezece cazuri din şaptesprezece, preparatul a adus o vindecare aproape completă. Numai la cel de-al şaptesprezecelea bolnav medicii au constatat o agravare a procesului. Acest din urmă bolnav era însuşi Sadovski.

Au urmat noi experienţe şi noi nereuşite. Ele agravau mersul maladiei. Istoricul bolii lui Sadovski a format în scurt timp un dosar gros. Sadovski era şi cercetător, şi medic, şi bolnav. Pe paginile istoricului bolii ce înscriau plîngerile foarte scurte, chiar excesiv de scurte, ale bolnavului, apoi observaţiile în termeni latineşti ale medicului şi formulele chimice ale cercetătorului. Fiecare experienţă apropia biruinţa cercetătorului şi fiecare experienţă apropia moartea bolnavului. Medicului nu-i rămînea decît să stabilească care dintre ele va surveni mai înainte.

În decembrie, medicul Sadovski ştia că bolnavul va muri înainte ca mijlocul de salvare să fi fost descoperit de cercetător. Acesta din urmă mai avea nevoie de trei-patru ani; bolnavului nu-i mai rămîneau decît opt sau poate zece luni de trăit.

Experienţele continuau. Cercetătorul Sadovski socotea că este îndreptăţit să dispună de viaţa bolnavului Sadovski. Dar la unsprezece ianuarie medicul-şef al leprozăriei a interzis în mod categoric continuarea experienţelor. Sadovski nu s-a opus. Boala lui încetase de mult să mai fie o boală tipică şi deci nu mai prezenta interes pentru experienţe. El le-a transmis asistenţilor toate însemnările sale şi s-a mutat într-o odăiţă mică de lîngă clinică. Nu mai venea la laborator.

...Lepra e ca un tigru. Ea îşi sfîrşie victima şi o omoară de abia după ce o desfigurează complet.

Sadovski era tratat acum cu preparate obişnuite de sulf. Dar ghearele leprei se înfigeau tot mai adînc în trupul bolnavului.

Lepra a învins.

*
* *

— Continuă, continuă, profesore. Te ascult.

Masca albă a feşelor ascundea expresia feţei lui Sadovski. Aceasta îl irita pe Zorin. El îşi pierdea siguranţa, se întrerupea, repeta unele cuvinte. Sistemul de argumentare gîndit se destrăma ca o căsuţă din cărţi de joc.

— Vedeţi dv., prelungirea vieţii... Vreau să spun lupta împotriva bătrîneţii.

El îşi aduse aminte că anume cu aceste cuvinte începuse discuţia. Lentilele fumurii ale ochelarilor lui Sadovski licăreau batjocoritor.

— Vedeţi dv...

Zorin tăcu. Îi era cald. Broboane de sudoare i se prelingeau pe frunte, dîndu-i o senzaţie neplăcută. Batista nu o mai putea găsi nicăieri.

— Bătrîneţea? întrebă Sadovski. Bătrîneţea nu mă ameninţă pe mine.

Atunci Zorin spuse deschis.

— Este vindecabilă lepra?

Sadovski dădu din umeri.

— Depinde de caz.

— Mă refer la boala dv.

Dincolo de lentilele fumurii ale ochelarilor scînteie ceva.

— Acum nu este vindecabilă.

Batista fu găsită. Zorin își șterse fruntea. Apoi apropie mașinal fotoliul de Sadovski.

— Nu este vindecabilă acum? Ei, bine... Dar mai tîrziu?

Sadovski nu răspunse deodată.

— Peste vreo trei ani. Pe puțin, dădu el din cap. De altfel, un termen atît de scurt ar comporta o muncă uriașă. Aș spune mai bine peste vreo opt ani.

— Opt ani? Dar dv... vreau să spun... dv... Zorin se uita la lăcrămioare, iertați-mă, dispuneți...

Sadovski dădu din cap în semn de înțelegere.

— Șapte luni. Poate opt, dar cel mult zece.

— Ce distanță e între opt ani și opt luni! Zorin era aproape vesel. Ei, bine, chiar așa este! Își lipi fotoliul de al lui Sadovski. Ascultați-mă, Aleksandr Iurievici, imaginați-vă că dv... în fine... veți adormi acești opt ani. Înțelegeți, pe timp de opt ani. De va fi nevoie, chiar pe douăzeci de ani. Și vă veți trezi după ce oamenii vor învăța să trateze boala de care suferiți.

Mîna lui Sadovski, acoperită cu feșele întinse pe ea, se ridică încet, scoase ochelarii. Prin deschizătura îngustă a tifonului Zorin văzu ochii căprui ai lui Sadovski. Uitătura ochilor era neobișnuită. Era prea fixă. Privindu-i mai atent, Zorin observă că genele și sprîncenele le lipseau aproape complet.

— E vorba de somn? își miji ochii Sadovski. Socotiți că lepra este inofensivă pentru un om adormit? Dar organismul trăiește, deci *trăiesc și bacilii leprei.*

— Nu, nu. Am în vedere un alt soi de somn. Un somn în timpul căruia organismul aproape că nu trăiește.

— Moarte?

— Somn, repetă accentuat Zorin... Pentru că nimeni nu se trezește după ce moare.

Ochii lui Sadovski priveau dușmănos.

— Haideți să vorbim deschis, Boris Arkadievici, spuse Sadovski, subliniind fiecare cuvînt prin mișcări nerăbdătoare ale mîinii strînse în feșe. Doar n-ați venit dv. degeaba aici. Ce vreți? Ce-mi propuneți? Spuneți... ori am să plec.

— Bine, vom vorbi deschis. Ca de la medic la medic. Ați auzit ceva despre hipotermie?

— Da. Sînt operații care se fac la o temperatură scăzută a organismului pe cale artificială. Dar ce legătură aveți dv. cu chirurgia? Doar domeniul dv. este prelungirea vieții.

— Exact. Prelungirea vieții, dădu afirmativ din cap Zorin. Eu *nu știu să prelungesc viața unui* om *treaz. Pot* însă *prelungi viața* unui om care doarme. Înțelegeți?

— Nu.

— Dacă omul doarme un somn obișnuit, el trăiește. Cînd însă omul adoarme ca urmare a unei hipotermii adînci, el... el nu trăiește. Și, deci, nu îmbătrînește.

Sadovski dădu din umeri.

— Organismul omului poate fi răcit cu opt, hai să zicem, cu zece grade. Ce poate schimba aceasta? Circulația de bază va continua. Deci va continua și viața, fie chiar și într-un ritm încetinit.

Zorin se încruntă în semn de protest. Apoi bolborosi:

— Dv. vă menţineţi pe o poziţie greşită. Sînteţi adeptul aşa-zisei legi a conservatismului.

— Cum? Ce aţi spus?

Zorin uitase că are in faţă un om atins de o boală incurabilă. Răutatea nu este sociabilă. Ea exclude orice alte sentimente Dar obiecţiile îl iritau întotdeauna pe Zorin Ştia acest lucru... şi totuşi se înciuda.

— Am spus — legea conservatismului. După observaţiile mele, savantul care revoluţionează un domeniu al ştiinţei este aproape totdeauna conservator în alt domeniu. De n-aş cunoaşte, colega, lucrările dv. în domeniul leprologiei... De unde oare aţi scos dv. cifra aceasta de zece grade? El nu-l lăsă pe Sadovski să răspundă. Dar dacă e vorba de treizeci de grade? Sau de treizeci şi cinci?

— Adică să îngheţi omul pînă la zero, apoi să-l readuci la viaţă? Nu cred posibil aşa ceva.

Batista dispăru din nou. Zorin cotrobăia prin buzunare.

— *După cît îmi amintesc,* continuă Sadovski, inima nu rezistă la o temperatură mai mică de douăzeci şi şase de grade. E vorba de fibrilaţia ventriculelor...

Zorin ridică repede capul.

— Ehe! O ştiţi şi pe asta? Da, da, inima nu rezistă. Dar inima poate fi scoasă din circuit şi atunci fibrilaţia nu va avea loc. Pentru susţinerea funcţionării inimii, eu folosesc aparatul „inima-plămîn artificial". Circulaţia sîngelui ocoleşte inima. Fibrilaţia nu survine. Am răcit oameni pînă la zero grade. După aceea, inima a reintrat în funcţiune! Nu, nu, colega lăsaţi-mă să termin... Cel mai important este faptul că atunci cînd organismul omului este răcit pînă la o temperatură joasă, iar circulaţia sîngelui este încetinită, omul trăieşte, dar... Zorin ridică degetul în sus, toate procesele legate de viaţă se desfăşoară de sute de ori mai încet... Şi acum ce aţi dorit să spuneţi?

Sadovski tăcea.

— Astăzi boala dv. este incurabilă Zorin se bîlbîi, îl privi întrebător pe Sadovski, apoi repetă: Da, este incurabilă! O ştiţi mai bine ca mine. Dar dacă veţi fi de acord, noi vom înşela lepra. Dv. aveţi nevoie, el se rectifică. ştiinţa are nevoie de un răgaz de opt ani? Foarte bine! Aceşti opt ani vor fi pentru dv. o singură lună.

Sadovski tăcea.

— Am făcut pînă acum zeci de experienţe. Trebuie să fiţi de acord. Doar e vorba de viaţa dv. Este singura ieşire... Apoi experienţa poate fi întreruptă la nevoie. Iertaţi-mă, am vrut să spun tratamentul... nu experienţa.

El începu din nou să-şi caute batista. Sadovski îşi puse ochelarii. Apoi întinse mîna spre vasul cu flori, îndreptă lăcrămioarele.

Batista fu găsită. Zorin îşi şterse capul ras, concentrîndu-se de parcă ar fi făcut ceva din cale afară de important.

Sadovski se ridică în picioare, apoi spuse cu fermitate:

— Nu sunt de acord!

*

* *

Dinspre Volga adia un vînt slab, dar rece. Peste noapte ninsese iar, şi Sadovski făcea pîrtie prin zăpadă, căutînd cărarea. Îngustă, de abia vizibilă de sub zăpadă, ea şerpuia printre copaci. După o tradiţie

veche, care există de cine ştie cîte decenii, fiecare bolnav internat în leprozărie sădea un pom. Bolnavii aveau credinţa că dacă sădesc un pom se vindecă. Medicii spuneau că munca distrage atenţia, şi acest lucru este folositor. De aceea, tradiţia era respectată riguros. În ultimii ani, mulţi bolnavi s-au vindecat, dar nici unul n-a părăsit leprozăria fără să fi sădit un stejar, un ulm sau alt pom. În trecut Sadovski nu dădea nici o atenţie acestor lucruri, el credea numai în ştiinţă. Acum însă el îşi dădea seama că în afară de ştiinţă mai sînt multe alte lucruri, care se exprimă printr-un cuvînt cu un conţinut oarecum imprecis: „viaţa".

El alese un loc şi se hotărî ca în primăvară să sădească un puiet de stejar. Medicului-şef i-a spus cu toată seriozitatea: „Se spune că munca îţi distrage atenţia". Celălalt i-a răspuns cu aceeaşi seriozitate: „Se spune că este folositor".

Pămîntul era prost pe aici — numai nisip şi sărătură. Creştea nestingherită numai planta denumită *ak-giusun*, un fel de pelin alb. Pentru ca un copac să prindă, era nevoie de muncă multă. După cît se pare această treabă era într-adevăr folositoare.

Copacii creşteau amestecaţi — puieţi tineri erau sădiţi între arbori bătrîni. Sus, pe colină, deasupra celorlalţi se aflau trei ulmi. Îi sădise un ofiţer de marină, care se molipsise de lepră undeva prin Hawai. El le dăduse nume marinăreşti. Cel din mijloc, ceva mai înalt, era „arborele mare", ceilalţi doi erau „arborele trinchet mic" şi „arborele artimon". Vara ei semănau într-adevăr cu nişte catarge cu pînze verzi umflate de vînt. Marinarul se vindecase şi cu vreo doi ani în urmă părăsise leprozăria. Copacii-catarge rămăseseră. În vecinătatea lor, Sadovski îşi alese locul pentru a sădi un puiet de stejar. Acum, pe locul acesta nu se vedea decît un troian de zăpadă. Sadovski îl ocoli încet. Piciorul drept îl durea. Avea senzaţia de frig. Dar el ştia că frigul acesta e de un soi deosebit. În general el îşi imagina exact viitorul. Vor apărea noi ulceraţii. Vor cădea complet sprîncenele şi genele. Se vor umfla lobii urechilor. Vederea îi va slăbi şi, poate, o va pierde cu totul. Respiraţia îi va deveni mereu mai grea. După aceea... Va veni sfîrşitul.

Sadovski nu putea să-şi dea seama de motivul pentru care nu primise propunerea lui Zorin. Trebuia s-o primească. De vreme ce nu avea de pierdut nimic, nu risca nimic. Este un adevăr incontestabil. Dar Sadovski respinse acest adevăr cînd se gîndi la vorbele spuse de Zorin. *N-am ce pierde? O prostie! O jumătate de an de viaţă nu* e ceva de lepădat. E chiar foarte mult! În clipele acestea, el trăia aşa cum cunoscătorii beau vinul — încet, savurînd fiecare sorbitură, fiecare strop.

În trecut el nu se gîndea niciodată la sensul vieţii. Dar acum îl ştia: sensul final al vieţii este acela de a trăi. Pentru viaţă uneori se poate jertfi viaţa. Dar omul este creat pentru a trăi. Acest adevăr se confirma prin toate: prin fiecare respiraţie, prin fiecare mişcare, prin fiecare gînd. Totul era frumos, totul avea un sens şi un farmec deosebit: *şi căldura, şi frigul, şi vîntul, şi aerul cel dulce, şi muzica, şi* liniştea. Se spăla şi nu înţelegea cum de a putut s-o facă în trecut într-un mod mecanic. Se aşeza la masă şi nu înţelegea cum a putut înainte să citească în timpul mesei.

Unii cred că pentru un condamnat la moarte timpul trece cu o viteză enormă. Dimpotrivă. Aproape că se opreşte. Dar, cu un fel de al şaselea simţ, omul îi simte înceata, dar implacabila mişcare,

Această mişcare a timpului are ceva hipnotic. S-o uiţi, să scapi de ea, să evadezi este aproape cu neputinţă. Silogismele nu sînt de nici un folos. În general, logica este neputincioasă acolo unde impresiile şi simţurile sînt încordate peste măsură. Există o limită dincolo de care încep să funcţioneze o seamă de legi încă necunoscute de om.

După logică totul părea să fie simplu. Sadovski era singur. Suferea de o boală incurabilă. Deci nu avea ce pierde. Deci trebuia să primească cu bucurie propunerea lui Zorin.

Dar legile acelea necunoscute dictau contrarul, erau împotriva logicii. Tocmai pentru motivul că Sadovski era singur şi că suferea de o boală incurabilă, orice discuţie, chiar şi una lipsită de prea mare importanţă, orice ridicare cît de mică a moralului căpăta acum o valoare excepţional de mare.

Logica spunea: din cei treizeci şi patru de ani ai vieţii ai petrecut aproape o treime aici, în leprozărie, ai muncit cîte douăsprezece ore pe zi şi totuşi nu ai reuşit să învingi lepra. Prin urmare, în cele şase *luni care ţi-au mai rămas, cu siguranţă* că *nu* vei *mai putea* face nimic.

Dar legile cele necunoscute îi şopteau altceva: de abia acum ai văzut pentru prima oară şi ai simţit lumea înconjurătoare: lunile care ţi-au mai rămas îţi vor da mai mult decît viaţa ta întreagă.

...*Zăpada pocnea sub picioare. Pentru prima* oară, Sadovski observă că zăpada nu scîrţîie, ci anume pocneşte aşa cum o auzea acum. Această descoperire — între o mulţime de alte descoperiri făcute de el în ultima lună — era importantă.

Ocolind colina, cărarea ieşi pe un loc deschis. Vîntul gonea valurile albe ale zăpezii, care înfundau tot mai mult cărarea, făcînd-o invizibilă. Locul acesta era alb şi în timpul verii, din cauza pelinului alb care creştea pe aici. Sadovski încercă să-şi amintească mirosul pelinului alb, dar şi-l aminti pe cel al lăcrămioarelor. Deodată îi apăru imaginea lui Zorin, cu faţa grasă, cu ochii mijiţi şi cu schimbări bruşte de expresie.

Da... încă înainte de întîlnirea lor, Sadovski ştia despre ce va vorbi Zorin. Dar în momentul cînd profesorul îi întinse mîna, iar apoi şi-o retrase brusc, Sadovski simţi dorinţa să spună „nu", chiar dacă voia în fond să spună „da". De fapt cu asta a început. Legea conservatismului? Prostii! Pur şi simplu cunoaşte leprologia şi o simte. Dar experienţele lui Zorin sînt pentru el un domeniu complet necunoscut. În sfîrşit, de unde a aflat Zorin despre el? Doar nu s-a întîmplat nimic deosebit. S-a îmbolnăvit un medic. Ce este de mirare? Pe insulele Hawai a existat pînă nu de mult o lege potrivit căreia medicii se obligau în scris să rămînă toată viaţa în leprozărie. Sadovski îşi aminti de spaima cu care Zorin îşi retrăsese mîna. Oamenii sînt îngroziţi de această boală necruţătoare, ce poartă flagelul morţii. Şi totuşi ea nu este cu nimic mai periculoasă decît tuberculoza. Dar oamenilor le e frică *chiar şi de cuvîntul „lepră". Şi lui* Zorin îi este teamă. S-a aşezat în fotoliu ca pe un scaun electric. E drept că după ce a început să vorbească despre experienţele lui... Da, experienţe! Totuşi Zorin este un om talentat. Ideea de a scoate inima din circuit, a înlocui inima şi plămînii cu un aparat este strălucită... Da, e bine gîndită. Chiar şi pentru acest singur motiv era cazul să accept propunerea. Să străbat timpul... Să văd viitorul... Cum va fi el? „De va fi nevoie, chiar şi pentru douăzeci de ani!" Parcă aşa a spus Zorin? Douăzeci de ani înseamnă alţi oameni, altă viaţă.

altă epocă. Ce *va însemna el pentru aceşti oameni? Va fi un străin?* Dintr-o călătorie peste mări şi peste ţări poţi să te întorci în patrie, dar dintr-o călătorie prin timp nu se întoarce nimeni. Este singura rectificare de făcut la fantezia lui Wells, dar cît de mult înseamnă ea! A-ţi părăsi pentru totdeauna epoca este tot atît de greu ca şi a te părăsi pe tine însuţi... Dacă ar fi vorba de un an, doi... Dar pentru atîta timp... Pentru un sfert de veac!? Straşnic om mai e şi Zorin! A aruncat o provocare Timpului! Cît de repede cresc oamenii! Poate că tocmai de aceea mi-e teamă de viitor...

Sadovski zîmbi. Era ceva chiar îmbucurător în faptul că el putea să aleagă. Putea să cîntărească, să chibzuiască, să aprecieze. Cel mai important este să nu se grăbească. Chiar dacă ştie în adîncul sufletului său ce anume îi va spune lui Zorin. Putinţa de a alege este plăcută. Puterea destinului începe atunci cînd nu mai poţi alege. Zorin este un om răbdător: el nici nu se gîndeşte să părăsească leprozăria.

Dar pînă atunci... Mai există o carte neterminată, muzica, florile de pe masă. În sfîrşit, mai există căldura. De abia acum simţi frigul.

Îi veni o idee năstruşnică: dacă numărul paşilor de aici pînă la clinică este cu soţ, trebuie să consimtă; dacă este fără soţ, Zorin poate să plece...

Zăpada scîrţîia acum sub picioare, din cauză că Sadovski mergea repede. Era interesant să vadă ce va ieşi din toate acestea. Mergea repede, aproape fugea de nerăbdare şi de frig. Rîdea singur; „Vă rostogoliţi în mlaştina misticismului, stimate Aleksandr Iurievici. Bine *că nimeni nu va afla despre asta*".

Cînd pînă la clinică rămăseseră vreo două sute de metri, el îşi încetini mersul. Poate că era din cauza oboselii. Apoi paşii au devenit şi mai rari. „Sînteţi un vrăjitor, stimate Aleksandr Iurievici, oare *în felul acesta se rezolvă problemele?" Zăpada începu din nou să* pocnească, în timp ce el număra paşii. O mie două sute şaptesprezece... optsprezece... nouăsprezece...

Se opri. Totuşi e o prostie să te emoţionezi într-atîta! La urma *urmelor e o glumă. Douăzeci şi şapte... Douăzeci şi opt... Ar trebui să* trec în fugă metrii ce au mai rămas!

Dar el îi trecu foarte încet, scurtîndu-şi paşii maşinal, în aşa fel încît să iasă un număr fără soţ.

Ultimul pas a fost al o mie două sute treizeci şi nouălea.

*

* *

— Numai să nu vă emoţionaţi! Staţi culcat şi nu vă agitaţi.

Zorin aproape că îl implora.

— Nu face nimic, Boris Arkadievici, Sadovski zîmbi forţat, în momentul de faţă lucrul acesta nu mai are nici o importanţă.

Zorin oftă. În mod neaşteptat, în ultimul moment, siguranţa îl părăsi, şi aceasta îl chinuia. Cu multă băgare de seamă, temîndu-se parcă să nu strice ceva, el atinse marginea mesei de operaţie. Mîna i se înfundase într-o substanţă plastică moale. Sadovski îl observa pe *Zorin.*

— Fii mai calm, Boris Arkadievici, vorbea el încet pentru a nu fi auzit de medicii şi infirmierele care stăteau în fundul sălii de operaţie. Apoi adăugă cu vocea tare: Pe o astfel de pernă poţi să dormi şi zece ani. Foarte simplu.

Buzele cărnoase ale lui Zorin se strîmbară. Ochii îi mijiră, aproape i se închiseră. El nu răspunse imediat.

— Ei bine, acum ne vom consola unul pe celălalt, spuse el cu o asprime prefăcută, care nu putea fi văzută pe fața lui plină de bunătate și tristețe. Să începem, colega ?

— Să începem, stimate coleg, îi răspunse pe același ton Sadovski, deși simțea nevoia să spună altceva, să spună un lucru important și să-l spună cu căldură : Și acum, la revedere...

Ultimele cuvinte sunară în chip de întrebare. Zorin dădu din cap.

— Pe curînd. Să știi că eu sînt sigur că...

— Nu e nevoie, Sadovski închise ochii. Nu e nevoie.

Tăcură un timp, apoi Zorin se ridică în picioare.

— Ei, în sfîrșit..., se bîlbîi el.

Sadovski dădu din cap.

— Da.

Zorin se îndreptă spre pupitrul de comandă. Spuse cu voce scăzută, dar lui îi păru că strigă tare :

— Să începem !

Chirurgul, *un tînăr cu fața prelungă, făcu un* pas spre masă. Îi spuse infirmierei :

— Lumina !

Zorin se întoarse.

Secundarul ceasului electric de pe perete se apropia de douăsprezece. Încet, parcă înfrîngîndu-și oboseala, el trecea de la o gradație la alta. Sărea o gradație, apoi se oprea. După o reflecție îndelungată, se cățăra mai sus. Zorin auzea comenzile scurte ale chirurgului și vocea nefiresc de liniștită a asistentei care număra pulsațiile. Acum vor termina, și atunci...

— Aparatul ! spuse repede chirurgul.

— Îl includ în circuit, răspunse infirmiera.

Pentru cîteva minute se așternu liniștea.

— Închideți ! spuse chirurgul. Boris Arkadievici, sîntem gata.

Zorin întoarse capul. Doi asistenți acopereau masa de operații cu un capac de sticlă. Chirurgul repetă :

— Sîntem gata.

Acum, cînd era nevoie să acționeze, Zorin recăpătă siguranța. Amorțeala chinuitoare dispăruse. Se părea că trupul său își pierduse greutatea. Mișcările au devenit ușoare și precise.

— *Începem !* spuse el și auzi în vocea sa ceva asemănător cu intonația chirurgului.

Puse mîna pe pupitru. Deodată se aprinseră cercurile verzi-cenușii ale oscilografelor. Pe ecrane șerpuiau linii luminoase. În centrul pupitrului, pe un pătrat de formă concavă de pe ecranul mare, erau două linii : una de culoare verde, iar cealaltă — albastră. Ele se împleteau într-un dans fantastic. Numai un ochi experimentat putea să descifreze în zbaterea lor spasmodică un ritm, o ordine. Era registratorul pulsației.

— Intră în funcțiune aparatul de răcire !

Zorin întoarse maneta. De undeva de după perete se auzi vuietul compresorului. Sub capacul de sticlă începu să intre aerul rece. Acul termometrului cu cadran tresări și începu să coboare. Medicii s-au apropiat de pupitru și s-au oprit în spatele lui Zorin.

— O răcire atît de rapidă..., spuse încet o tînără asistentă, ar putea să provoace...

Chirurgul tuşi nemulţumit, şi asistenta tăcu.

Acul termometrului cobora vertiginos. Treizeci şi două de grade cu două linii... Treizeci cu patru... Treizeci. De abia în dreptul cifrei „26", acul aproape că se opri, împiedicat parcă de ceva. Pe registratorul pulsaţiei, liniile luminoase începură să joace nebuneşte.

— Întotdeauna e aşa, spuse încet Zorin fără a-şi întoarce capul. Organismul opune rezistenţă. În condiţii normale, sub această temperatură survine moartea.

Tresărind mereu, nehotărît, acul cobori încet spre cifra „25", apoi începu din nou să coboare în viteză.

— Douăzeci şi trei... Douăzeci şi unu..., citea cu voce tare asistenta, optsprezece cu cinci..., şaisprezece...

Dansul liniilor luminoase de pe ecrane începu să se potolească. Ele porniră să se ridice lin, apoi, oprindu-se un timp, să coboare încet.

Opt... Şase şi jumătate...

Fără să-şi dea seama, asistenta număra cu o voce ascuţită de emoţie.

— Cinci şi jumătate... cinci...

Zorin apăsă un buton alb de sub registratorul pulsaţiei. Se aprinse un bec verde.

— Automatul, spuse repede Zorin, va menţine temperatura necesară, va nota indicaţiile aparatelor şi va semnaliza în caz de complicaţii neprevăzute.

Tăcu. A vorbi în momentul de faţă despre tehnică părea un sacrilegiu. Apoi bolborosi:

— Parcă e totul...

Ecranele oscilografelor se stinseră. Pe pupitru ardea cu o lumină constantă becul verde.

Zorin întoarse capul. Aproape maşinal se întoarseră şi ceilalţi. Dar prin capacul de sticlă aburit nu se vedea nimic.

Se auzea ţăcănitul automatului...

*

* *

Curios lucru este timpul. Filozofii şi fizicienii discută despre natura spaţiului. Despre natura timpului nu discută nimeni. Cunoştinţele privitoare la această problemă sînt prea neînsemnate. Timpul este unic pentru toată lumea, susţinea mecanica lui Newton. Timpul depinde de viteza mişcării sistemului de măsurare, afirmă formulele mecanicii lui Einstein. Şi asta e tot ce cunoaşte lumea despre timp.

Infinitul timpului nu ni-l putem imagina. Şi mai greu ar fi să ne imaginăm un capăt al timpului. Cine ne va spune ce este timpul ?

Cu mii de ani în urmă a fost creată legenda despre Cronos — despre timp, care înghite totul. Printre zeii inventaţi de oameni, nici unul nu era mai fioros decît Cronos. El este acela care a dat naştere Tanatei, adică morţii, el a adus pe lume Erida, adică cearta, Apata — înşelăciunea, Ker — distrugerea... Cronos este acela care îşi devora copiii...

În cele din urmă, copiii lui Cronos se răzvrătiră. După o luptă îndelungată, ei s-au eliberat de sub puterea înfricoşătoare a Timpului. Aşa spune legenda.

Odată şi odată, legenda va deveni realitate. Nu zeii, ci oamenii se vor răzvrăti împotriva lui Cronos, care înghite totul. Şi ei vor în-

vinge. Atunci oamenii se vor mişca liberi prin timp, se vor duce cu milenii intregi înainte, apoi se vor întoarce.

Dar pînă atunci marele şi tăcutul fluviu al timpului ne poartă neabătut, fără răgaz...

*
* *

Primul lucru pe care l-a văzut Sadovski au fost nişte informe pete de lumină. Apoi o pată mai mare şi mai luminoasă se transformă într-o fereastră acoperită cu o perdea. O altă pată căpătă treptat conturul unei fețe omenești.

La început totul era cenuşiu. Culorile au început să se distingă mai tîrziu. Mai intîi a apărut culoarea galbenă a unui buchețel de pe măsuță. Apoi culoarea albastră de la costumul lui Zorin.

Sadovski văzu apoi că buzele lui Zorin se mişcau. Profesorul vorbea, dar nici un sunet nu-i ajungea încă la ureche. Sunetele s-au făcut auzite brusc, ca şi cum ar fi țîşnit, rupînd o stavilă.

— ...faceți cum vă spun, zicea Zorin. Concentrați-vă. Ridicați mîna. Mă auziți ?

Sadovski nu răspundea. El auzea, dar sensul cuvintelor încă nu-l pricepea. In memoria lui apăreau încet, foarte încet imagini. Leprozăria... Intîlnirea cu Zorin... Nopțile nedormite... Incă o discuție... Sala de operații...

— Cît ? întrebă Sadovski şi tresări — I se păru că vocea lui s-a auzit din altă parte.

Zorin sări de pe scaun, îl privi pe Sadovski drept în față.

— Aşa, aşa, şoptea el, frecîndu-şi maşinal mîinile. Reflexe, vederea, gîndirea, vorbirea... Inseamnă că...

— Cîți ani ? repetă Sadovski încercînd să se ridice.

— Stați culcat, stați culcat ! Nouăsprezece ani. Nouăsprezece ani şi ceva. Spuneți-mi, dv...

— *Nouăsprezece ! il întrerupse Sadovski şi deodată se smulse* de pe pernă. Ochii lui îl priveau pe Zorin fără să clipească.

Cu încetul, înfrîngînd inerția, apăreau frînturi de reprezentări. Legate prin impresii, ele se transformau în gînduri, în idei. Incurcîndu-se şi împletindu-se, ideile se aliniau încet. De abia atunci în conştiința lui răsună : minciună ! Nouăsprezece ani — e o minciună ! Zorin nu s-a schimbat cu nimic. Aceeaşi față plină, rasă, cu ochii mijiți, cu riduri abia vizibile... Totul e neschimbat !

Sadovski dădu din cap. I se păru că vorbeşte.

— Mai calm, Aleksandr Iurievici, mai calm, Zorin zîmbea, ascunzîndu-şi emoția. Acum vorbiți...

— Nouăsprezece ani... nouăsprezece ani... Sadovski încerca să se ridice, sînteți aşa de... neschimbat...

Zorin zîmbi contrariat, dădu din mîini.

— Vedeți dv., despre asta mai tîrziu. Mai tîrziu. Nu acum. Am să vă explic.

— N-a ieşit nimic... Nimic n-a ieşit, striga Sadovski fără să-l asculte, lepra...

El ridică mîna şi se uită la ea. Pe pielea albă nu se mai vedea nici o urmă de lepră.

— Nu înțeleg...

Căzu pe pernă fără putere.

— Au trecut nouăsprezece ani, repetă răspicat, aproape silabisind cuvintele, Zorin. Boala dv. a fost vindecată. N-a fost uşor. Ultima fază... Nouăsprezece ani...

— Dar dv.? şopti Sadovski. Dv.?

— Noi am învins bătrineţea, spuse simplu Zorin. De aceea arăt aşa... Bătrineţea nu mai vine acum atit de curind.

Sadovski închise ochii. Apoi se ridică în coate, îl privi pe Zorin, întrebă cu vocea stinsă:

— Cum?

— Dar nu acum, nu acum, spuse cu blîndeţe Zorin. Se uită în ochii lui Sadovski, îi zîmbi. Ei, bine, nu vă emoţionaţi... Înţelegeţi. Vedeţi dv., îmbătrînirea organismului se socotea de neînlrînt, se socotea ca un proces ireversibil. Noi însă am demonstrat că acest proces este reversibil. Deocamdată în anumite condiţii, dar cu timpul îl vom înfrînge complet. Asta este totul... Nu, nu! Nu vă mai spun nimic...

Sadovski respira greu. Se lăsă pe pernă, buzele-i şopteau:

— Nouăsprezece ani... Nouăsprezece ani...

Zorin îi luă mîna, o mînă uscată şi rece.

— Dar celelalte...? întrebă cu vocea slăbită Sadovski. Nouăsprezece ani... Oamenii...

Zorin înţelese.

— Da, e comunism! zîmbi Zorin. Multe lucruri s-au schimbat. Nici nu le veţi recunoaşte.

— Ce anume? şopti Sadovski.

Zorin dădu din cap.

— Nu vă grăbiţi. Totul e înainte.

Sadovski rămase multă vreme culcat privind undeva în zare. Apoi zîmbi numai din ochi. Zorin simţi o slabă strîngere de mînă.

•

(Din „Znanie sila" nr. 7/1958)

Traducere din limba rusă
de F. Ionescu

MEDICINA

ORIZONTAL : 1) Bandă de tifon ce serveşte la pansat — Îl ajută pe medic şi îngrijeşte de bolnavi în permanenţă. 2) Care ţine de umorile organismului — Şi (lat). 3) Pasăre mare din basmele orientale — Între o serie de injecţii şi altele (pl). 4) Rîu în Siberia — Cu temperatură. 5) Beriliu — Oraş în Franţa. 6) E necesar chirurgului în timpul unei operaţii — Serveşte ! 7) Pod umblător — Măsoară... longevitatea. 8) Leacuri... băbeşti — Curse ! 9) Organ al corpului animal în cavitatea abdominală — Acţiune instantanee asupra anumitor organe, care poate avea un rezultat nefast. 10) Nume generic dat unor organisme microscopice, multe dintre ele fiind pricinuitoare de boli infecţioase — Numeral. 11) Mănunchi de fire răsucite (pl.) — Referitor la organul care inflamat provoacă nefritele. 12) Plantă numită şi laptele cucului cu al cărui suc otrăvitor se vindecă la ţară negii şi pecinginea — A folosi... bisturiul. 13) Element ale cărui raze sînt folosite în medicină (simbol) — Inflamaţie a bazinetului renal — Carte poştală. 14) Dietă... incompletă — Ale cărei proiecte sînt imaginare (fem. fig.) 15) Pradă, jaf — Oraş macedonean — Care nu poate vorbi (fem.)

16) Boală ce se manifestă prin inflamarea articulațiilor (pl.) — Obiect din pînză. 17) Contracția bruscă și involuntară a mușchilor, însoțită de obicei de senzații dureroase (pl.) — Vase sanguine de diferite mărimi, care asigură circulația sîngelui de la inimă la organe și țesuturi.

VERTICAL: 1) Doctor ! — Persoană care suferă de o boală de inimă. 2) Intrare... interzisă ! 3) Gîndaci de bucătărie — Gustul neplăcut al multor medicamente. 4) Cel cu un singur ochi din Odiseea — Resort. 5) Manifestare nervoasă — Arma chirurgului — Pronume. 6) Boală mintală tropicală — Tumoare malignă — Compus organic folosit ca anestezic (pl.) 7) Cel electric se provoacă în diverse tratamente — Cei ce se ocupă cu studiul microbilor. 8) Măsură de suprafață — Mod — Localitate in Nigeria — Tub de sticlă îngust și lunguieț la un capăt, iar celălalt, acoperit cu un balonaș de cauciuc. 9) Cele minerale sînt indicate în tratamentul anumitor boli — Plantă cu semințe somnifere — Păsări răpitoare — Unitate de măsură a razelor X. 10) Cu o constituție șubredă (fem.) — Zăpadă — Scriitor umanist născut la Rotterdam, a scris „Elogiul nebuniei". 11) Plagă (pl., fig.) — A vorbi cu violență (fig.) — Simptom intîlnit în bolile aparatului respirator, ce poate fi uscat sau umed. 12) Consta — Leziune a pielii sau a țesuturilor — Inflamație a mucoasei unui organ, adesea însoțită de secreție. 13) Sînt întrebuințate pentru a imobiliza corpul sau membrele bolnave, în special fracturate — Fiul lui Apollon, zeul medicinei — Servesc la injecții.

DEZLEGAREA JOCURILOR APĂRUTE ÎN NUMERELE 97 și 98

JULES VERNE

1) Ned — Sun — Vas. 2) Am — Bibani — T. 3) Binom — Negre. 4) Robur — Goal. 5) Bat — Nemo — Me. 6) Ațar — Maras. 7) Ne — Oboroc — C. 8) A — Emery — Eră. 9) Natala — Stim. 10) Nana — Naimi. 11) Mine — Duncan.

FOC

1) Țara de foc — G. 2) Fumegat — Darab. 3) LN — Taraf — Leza. 4) A — Pîlc — Ecos — L. 5) Miine — Cratiță. 6) Ante — Prometeu. 7) Fa — Greci — Aor. 8) 01 — Cremene — Ri. 9) Focoasă — Elei. 10) Trăznete — Eric. 11) Armă — Olimp — H. 12) J — Tăt — Rime — Ri 13) Amu — Aui — Anion. 14) Roșu — Sur — Toma. 15) Vestă — Atena.

2012

CLUB

COLECȚIA Povestiri ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE

cpsf.info

prelucrare & editor Costin Teo Graur

i.m. Pompilu

Au scanat, corectat, prelucrat.

Ceea ce nu au fost în stare redacțiile Știință și tehnică sau cei care au dat să continue CPSF, au reușit, cu multă dăruire, muncă și cheltuială, acești entuziaști.

Lor trebuie să le mulțumim pentru că avem acum posibilitatea să (re)citim legendara Colecție.

clandher
flash_gordon
aviIgheorghe
krokodyllu
progressivefan3
car_deva
cooIio
fractalus
panionios
nid68
un anonim (RK)
Gyuri
hunyade
dl. Dan Lăzărescu
Cilly Willy
fizikant
Doru Filip
connieG

(dacă este omis cineva, vă rog un email și reparăm greșeala!)

Abonamentele la revista „Ştiinţă şi *Tehnică*" şi la *colecţia de* „Povestiri ştiinţifico-fantastice" se primesc pînă cel mai tîrziu în ziua de 23 a lunii, cu deservirea în a doua lună următoare.

Abonamentele se primesc de către difuzorii de presă din întreprinderi, instituţii şi de la sate, secţiile de difuzare a presei, precum şi de către factorii şi oficiile poştale.

APARE DE DOUĂ ORI PE LUNĂ - PREŢUL 1 LEU